

а зовні дуже нагадує валлійський замок Конві, будівництво якого було завершено в 1289 р.

Звісно, це не повний список «європейських частинок», його можна продовжувати. Отже, територія України багата на визначні історичні та культурні об'єкти, які можливо порівняти з європейськими пам'ятками, що може привернути увагу до туристичних об'єктів України не тільки українців, але й іноземців.

Я. В. Гнойова

СУЧАСНІ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ СЛУЖБИ АВІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Y. V. Hnoiova

MODERN SYSTEMS OF PROVIDING AND DESIGNATION OF AVIATION SECURITY SERVICE FOR INTERNATIONAL TRANSPORTATION

Рівень загрози в наш час доволі високий. Постійне зростання інцидентів, зокрема захоплення і викрадення літаків, розміщення на борту зброї (призначеної для злочинних дій), повідомлення навмисно неправдивої інформації (що ставить під загрозу безпеку повітряного судна) тощо, свідчить про високий рівень загрози, який є небезпечним.

Тому існує служба авіаційної безпеки як система органів безпеки аеропортів, аеродромів, повітряних суден та інших об'єктів цивільної авіації, яка здійснює у межах своїх повноважень вирішення завдань для забезпечення авіаційної безпеки. Україна є учасником міжнародних правових актів (ІКАО), які стосуються проблем захисту цивільної авіації: Токійської конвенції, Гаазької конвенції, Монреальської конвенції та протоколу.

12 червня 1973 року в Міністерстві цивільної авіації створено управління режимом призначення для комплексного вирішення завдань щодо своєчасного попередження і запобігання можливих спроб викрадення суден за кордон, здійснення інших злочинних актів проти цивільної авіації.

Послугами авіаліній щорічно користується понад 1,5 млрд пасажирів, що є потенційною ціллю для тероризму та інших форм злочинності, через наявність великої кількості людей в одному місці. Після терористичного акту 11 вересня 2001 року в США, коли викрадені повітряні судна використали як смертельну зброю, в багатьох країнах світу змінилось ставлення до авіаційної безпеки. Всі пасажирів повинні проходити контроль перед польотом. Оператори служб авіаційної безпеки виявляють вибухові пристрої у багажі та під час допиту пасажирів. Існує всесвітня програма служби авіаційної безпеки ІКАО, за якою діють всі служби безпеки аеропортів. Основним завданням програми є забезпечення захисту і охорони пасажирів, членів екіпажу як на міжнародному, так і на державному рівнях, від актів незаконного втручання на землі і в польоті. Джерелами повноважень на здійснення контролю пасажирів, їх ручної поклажі є: Повітряний кодекс; «Правила контролю, з метою забезпечення безпеки цивільної авіації».

Контроль убезпечення цивільної авіації здійснюється стосовно всіх пасажирів, ручної поклажі і багажу, який їм належить. До всіх авіапасажирів, їхньої ручної поклажі і багажу застосовуються процедури контролю на безпеку з ви-

користанням металошукачів, рентгенівського та іншого обладнання і засобів, де вони існують, а за їх відсутності — особистого контролю. Також наявний ручний контроль. Він застосовується для виявлення найбільш підозрілих предметів багажу чи одягу, якщо спрацювала рамка. Не виключено вибіркового контролю, який проходить не менше 10% пасажирів. Будь-якому пасажирові, який відмовляється від процедури контролю, має бути відмовлено від допуску до стерильної зони аеропорту. Зокрема, зони, до яких проходять пасажирові після догляду для очікування посадки на борт, визначаються як стерильні. За ними забезпечується постійний контроль. Перед початком контролю, зони ретельно перевіряють. Здійснення контролю дозволено лише сертифікованому персоналу, який отримує свідоцтво (дозвіл) на перевірку безпеки над людиною. «У системі заходів забезпечення транспортної безпеки, підрозділи транспортної безпеки є ключовим моментом. Ці підрозділи повинні мати сформовані з числа підготовлених та атестованих працівників, які володіють необхідними знаннями, навичками, професійними якостями, дозволяючи з високою готовністю виконати завдання по захисту об'єктів транспорту від актів незаконного втручання».

У різноманітних аеропортах світу немає єдиної системи контролю багажу пасажирові. Цей контроль різний в усіх аеропортах і залежатиме від обсягу і типу перевезень, від країни, з якої або в яку летить турист. Існують системи EDS, де використовується обладнання для перевірки багажу. Ключовим моментом для аеропортів залишається забезпечення універсальності, надійності, мінімальної можливої вартості догляду одного місця багажу.

Можна стверджувати про подальший розвиток та удосконалення служби авіаційної безпеки. Технологія, яка проходить інтенсивні лабораторні випробування, заснована на використанні арок, спроможних виявити сліди вибухових речовин або металів. У найближчі 5 років можлива поява сейсмічних датчиків, що дозволять реєструвати удари серця на відстані. Ці системи виявляють людей крізь стіни будинків, контейнерів, автомашин. Також вже наявні в багатьох аеропортах світу машини серії IncVision Technologies, у яких сканують у поперечному перерізі для виявлення всього, що аналогічно вибуховій речовині.

Не є винятком вже реалізований принцип дії імпульсивного аналізу з використанням швидких нейтронів PFNA, що полягає в опроміненні імпульсивного потоку швидких нейтронів. Вони надходять із радіоактивного джерела або генератора. Опромінення ними багажу створює появу гамма променів, перевипроміньованих вуглецем ^{12}C , киснем ^{16}O , азотом ^{14}N . Ці системи передають сигнали, коли виявляють фактор, тобто конкретну вибухову речовину. Все ж лідерами з виявлення хімічних речовин є компанія IONCSANi SABRE, механізм дії заснований на спектрометрії рухливості іонів IMS, що виявляють наркотики і вибухові речовини.

Отже, усвідомлюючи надзвичайну небезпечність тероризму як національного явища, міжнародне співтовариство намагається стримати його. Зокрема, ми маємо для цього таку систему, як Служба авіаційної безпеки, та інші міжнародні організації та установи, що дійсно відповідає можливостям національного права. Обладнання, яке нині наявне, дійсно забезпечує безпеку міжнародних та внутрішніх перевезень пасажирові. Враховуючи лабораторні випробування, потреба надавати більш дієві методи виявлення зброї необхідна, зважаючи на по-

стійні інноваційні впровадження. Також необхідним є застосування комплексу антитерористичних заходів, окрім правових, який повинен передбачати також політичні, дипломатичні, соціально-економічні кроки, спрямовані на усунення причин та умов, які породжують тероризм.

Я. В. Гнойова

СЛУЖБА АВІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В М. ХАРКІВ ТА УМОВИ ПОЛІПШЕННЯ ПЕРЕВІРКИ МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Y. V. Hnoiova

AVIATION SECURITY SERVICE IN KHARKIV AND CONDITIONS FOR IMPROVING CHECKING OF INTERNATIONAL TRANSPORTATION

Нині в усьому світі відбувається процес активного розвитку цивільної авіації і кількість польотів повітряних суден зросла. Експлуатація транспорту, на жаль, пов'язана з виникненням терористичних атак. У зв'язку з цим було створено та затверджено всесвітньою організацією ІКАО, яка має на меті забезпечити безпечний політ пасажирів, технологію проходження авіаційної безпеки. Служба авіаційної безпеки в м. Харків — це орган безпеки аеропорту повітряних суден цивільної авіації, який виконує завдання з забезпечення авіаційної безпеки.

Зростаюча кількість захоплення і викрадення літаків свідчить про те, що жоден географічний регіон не є цілком безпечним. Така ситуація потребує посилення заходів безпеки в аеропорту.

Пасажири, які відлітають з аеропорту «Харків», в обов'язковому порядку проходять контроль на авіаційну безпеку перед проходженням до стерильної зони. Необхідну інформацію щодо проходження контролю кожен пасажир може переглянути на головному сайті аеропорту. Зокрема пояснюється, які речі заборонено перевозити та що пасажир має підготувати для проходження зони контролю.

Матеріали ІКАО мають рекомендаційний характер, і тому створено Національну програму авіаційної безпеки, яка є унікальною. Національна програма безпеки цивільної авіації діє згідно з Додатком 17 до Чиказької конвенції про Міжнародну організацію цивільної авіації ІКАО.

Аналізуючи обладнання, яке застосовується на контролі, можна сказати, що воно однакове для всіх на території України. Прибуваючи до зони контролю, пасажир готує документи, викладає всі металеві пристрої на перевірку оператору та за необхідності проходить окремий допит з інспектором служби, якщо виникають підозри, або особистий контроль (якщо людина через релігійні мотиви має право лише на особистий допит).

Отже, САБ м. Харків використовує ускладнену технологію перевірки. Досить пильна увага приділяється ручному контролю. Звичайно, в аеропорті «Харків» існує система рентгеноскопічного контролю. Під час такого контролю багаж поміщається перед блоком контролю або в ньому. Потім оператор сканує багаж та вже може висувати щодо перевірки пасажирів. Ця система може з точністю виявити імовірність вибуху (EDS). Рамка, яка під час проходження пасажирів подає звукові сигнали, дозволяє при порушенні (пронесі заборонених речовин) знешкодити зловмисника.